

Karakteristike progresivnih baruta

To su baruti kod kojih se pri sagorevanju povećava površina sagorevanja. Najpoznatiji oblik je cilindrično sedmokanalno zrno (1 centralni kanal i 6 kanala u temenima pravilnog šestougla).

U praksi je usvojen sledeći odnos dimenzija:

$$d = e_0$$

$$D = 3d + 4 \cdot 2e_0 = 11d = 11e_0$$

$$\dot{L} = 2c = (20 \div 25)D_0$$

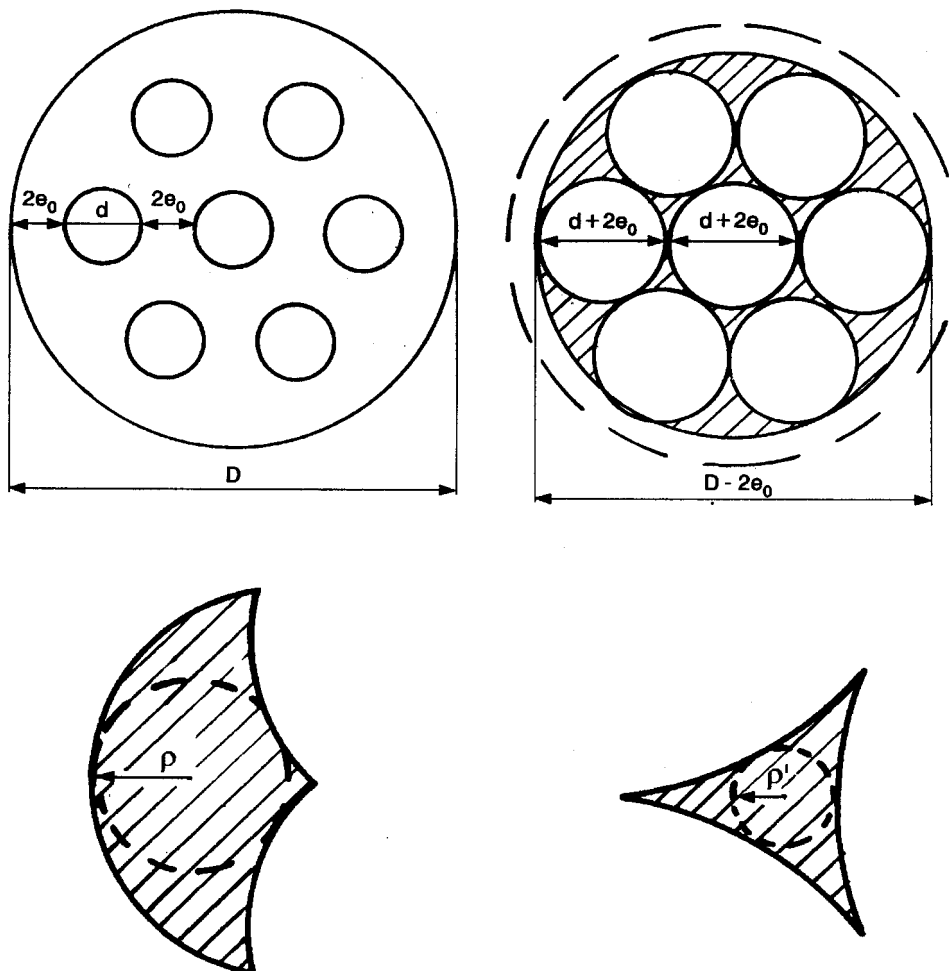
Pri sagorevanju dolazi do raspada zrna: kada iznutra i spolja dodje do sagorevanja e_0 , zrno se raspada na 12 "slivera" (6 unutrašnjih i 6 spoljnih)

$$\rho = 0.532e_0$$

$$\rho' \approx 0.23e_0$$

ρ, ρ' — radijusi kružnica upisanih u "sliver"-ima

Raspad zrna je pri $z_s = 1$, pri čemu je $\sigma_s \approx 1.37$, a $\psi_s \approx 0.85$. Kraj sagorevanja je pri $e_k = e_0 + \rho = 1.532 \cdot e_0$ i $z_k = 1.532$.

Karakteristike κ , λ i μ

Prva faza sagorevanja (do raspada zrna). Karakteristika β je ista:

$$\beta = 2e_0/2c = 2e_0/L.$$

Umesto karakteristike α uvode se dve nove karakteristike:

1. Π_1 - odnos obima poprečnog preseka zrna prema obimu kružnice formirane na dužini $2c$, odnosno L kao prečniku:

$$\Pi_1 = \frac{\pi(D+nd)}{\pi \cdot 2c} = \frac{D+nd}{2c} \quad n - \text{ broj kanala}$$

2. Q_1 - odnos površine poprečnog preseka višekanalnog zrna prema površini kruga prečnika $2c$

$$Q_1 = \frac{\frac{\pi}{4}(D^2 - nd^2)}{\frac{\pi}{4}(2c)^2} = \frac{D^2 - nd^2}{(2c)^2}$$

$$\kappa = \frac{2\Pi_1 + Q_1}{Q_1} \beta$$

$$\lambda = \frac{n-1-2\Pi_1}{2\Pi_1 + Q_1} \beta$$

$$\mu = -\frac{n-1}{2\Pi_1 + Q_1} \beta^2$$

Za sedmokanalni barut ($n=7$) je:

$$\kappa = \frac{2\Pi_1 + Q_1}{Q_1} \beta, \quad \lambda = \frac{6-2\Pi_1}{2\Pi_1 + Q_1} \beta, \quad \mu = -\frac{6}{2\Pi_1 + Q_1} \beta^2$$

Koeficijenti κ_1 i λ_1 za dvočlanu formulu određuju se prema poznatim vezama:

$$\kappa_1 = \kappa(1-\mu/2) \quad \lambda_1 = 1/\kappa_1 - 1$$

Potreban odnos dimenzija barutnog zrna da bi ono od početka sagorevalo progresivno dobija se z uslova: $\lambda > 0$ (treba da bude $\sigma = S/S_0 = 1+2\lambda z+3\mu z^2 > 0$, a $\mu < 0$, jer je $\Pi_1 > 0$ i $Q_1 > 0$).

$$\lambda > 0$$

$$6-2\Pi_1 > 0 \quad \Rightarrow \quad L > 6d \quad \text{tj.} \quad L > 6e_0$$

$$6-2\frac{D+7d}{L} > 0$$

Druga faza sagorevanja (posle raspada zrna). Sagorevanje je izrazito degresivno. Pomerimo koordinatni početak u tačku raspada $z = z_s = 1$, $\psi = \psi_s$. Tada imamo:

$$\psi - \psi_s = \kappa_2(z-1)[1+\lambda_2(z-1)] \quad 1 < z < z_k \quad \psi_s < \psi < 1$$

$$\frac{d\psi}{dz} = \kappa_2[1+2\lambda_2(z-1)]$$

Za određivanje κ_2 i λ_2 postavljaju se dva uslova:

$$1. \text{ za } z = z_k \quad \psi = \psi_k = 1$$

$$2. \text{ za } z = z_k \quad \sigma = 0 \quad \text{tj.} \quad (d\psi/dz) = 0 \quad \Rightarrow$$

$$1 - \psi_s = \kappa_2 (z_k - 1) [1 + \lambda_2 (z_k - 1)]$$

$$1 + 2\lambda_2 (z_k - 1) = 0$$

Rešavanjem ove dve jednačine dobijamo:

$$\kappa_2 = \frac{2(1 - \psi_s)}{z_k - 1} \quad \lambda_2 = -\frac{1}{2(z_k - 1)}$$

Za standardno sedmokanalno zrno je $z_k = 1.532$ i $\psi_s = 0.85 \Rightarrow$

$$\kappa_2 = 0.564 \quad \lambda_2 = -0.94$$

ZADATAK 3

Odrediti $\psi(z)$ i $\sigma(z)$ za sedmokanalno barutno zrno sledećih dimenzija:

$D = 3.22$ mm, $d = 0.21$ mm, $L = 6.51$ mm (NC barut za BsT 82 mm)

Rešenje:

a) do raspada zrna:

$$\Pi_1 = \frac{D + 7d}{2c} = \frac{D + 7d}{L} = \frac{3.22 + 7 \cdot 0.21}{6.51} = 0.72043$$

$$Q_1 = \frac{D^2 - 7d^2}{(2c)^2} = \frac{D^2 - 7d^2}{L^2} = \frac{3.22^2 - 7 \cdot 0.21^2}{6.51^2} = 0.23737$$

$$2e_0 = \frac{D - 3d}{4} = \frac{3.22 - 3 \cdot 0.21}{4} = 0.6475 \quad \beta = \frac{2e_0}{2c} = \frac{2e_0}{L} = \frac{0.6475}{6.51} = 0.09946$$

$$\kappa = \frac{2\Pi_1 + Q_1}{Q_1} \beta = \frac{2 \cdot 0.72043 + 0.23737}{0.23737} \cdot 0.09946 = \frac{1.67823}{0.23737} \cdot 0.09946 = 0.70319$$

$$\lambda = \frac{6 - 2\Pi_1}{2\Pi_1 + Q_1} \beta = \frac{6 - 2 \cdot 0.72043}{1.67823} \cdot 0.09946 = 0.27020$$

$$\mu = -\frac{6}{2\Pi_1 + Q_1} \beta^2 = -\frac{6}{1.67823} \cdot 0.09946^2 = -0.03537$$

$$\psi = \kappa z (1 + \lambda z + \mu z^2) = 0.70319 \cdot z \cdot (1 + 0.27020 \cdot z - 0.03537 \cdot z^2)$$

$$\sigma = 1 + 2\lambda z + 3\mu z^2 = 1 + 0.5404 \cdot z - 0.10611 \cdot z^2$$

Trenutak raspada zrna $z = z_s = 1$:

$$\psi_s = 0.70319 \cdot (1 + 0.27020 - 0.03537) = 0.8683$$

$$\sigma_s = 1 + 0.5404 - 0.10611 = 1.4343$$

b) posle raspada barutnog zrna:

$$z_k = 1 + \frac{2\rho}{2e_0}$$

ρ - prečnik *spoljnjeg* "slivera"

$$\rho = 0.1772(d + 2e_0)$$

$$\rho = 0.1772 \cdot (0.21 + 2 \cdot 0.6475) = 0.15195$$

$$z_k = 1 + \frac{2 \cdot 0.15195}{0.6475} = 1.4693$$

$$\kappa_2 = \frac{2(1 - \psi_s)}{z_k - 1} = \frac{2 \cdot (1 - 0.8683)}{1.4693 - 1} = 0.56126$$

$$\lambda_2 = -\frac{1}{2(z_k - 1)} = \frac{1}{2 \cdot (1.4693 - 1)} = -1.06542$$

$$\psi - \psi_s = \kappa_2 (z - 1) [1 + \lambda_2 (z - 1)]$$

$$\psi - 0.8683 = 0.56126 \cdot (z - 1) \cdot [1 - 1.06542 \cdot (z - 1)]$$

provera: za kraj sagorevanja ($z_k = 1.4693$) treba da se dobije $\psi_k = 1$

$$\psi_k - 0.8683 = 0.56126 \cdot 0.4693 \cdot [1 - 1.06542 \cdot 0.4693]$$

$$\psi_k = 0.8683 + 0.1317 = 1$$

$$\sigma = \frac{1}{\kappa_2} \frac{d\psi}{dz} = 1 + 2\lambda_2 (z - 1)$$

$$\sigma = 1 - 2.13084 \cdot (z - 1)$$

provera: za kraj sagorevanja ($z_k = 1.4693$) treba da se dobije $\sigma_k = 0$

$$\sigma = 1 - 2.13084 \cdot 0.4693 = 0$$

z	0	0.1	0.3	0.5	0.7	0.9	1	1.1	1.2	1.3	1.4693
ψ	0	0.0722	0.2274	0.3960	0.5768	0.7686	0.8683	0.9184	0.9566	0.9829	1
σ	1	1.0530	1.1526	1.2437	1.3263	1.4004	1.4343	0.7869	0.5378	0.3607	0

